

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS

manè discutienda in Scholis Medicorum, die Martis decimâ mensis

Aprilis, anno Domini M. DCC. LXXXI.

M. PAULO-GABRIELE LE PREUX, Doctore Medico, Preside.

An sanitati probitas?

I.

CACHINNOS movet in hortis Ægyptiacis numinum crescentium ad-
ratio. Irridendum sanè quod cultus etiam obsecris superstitiosa con-
cesserit antiquitas. Nonne verò persolvit debitum Hygieiæ quandi-
strueret aras? Nonne meritis gratia reddidit, vorivo cum illius tem-
pla thure vaporaret? Quid enim sanitate dulcius? Quid amabilius? Eâ vigen-
sol lumine nitet puriori. Citiores anni voluptatum continuata series. Natur-
tanquam beneficiis abundans acervus. Pater benevalenti. Eligat,umat, conced-
tur. Nihil illi non proprium in rerum numero. A pendentibus cœlo lucernis
ad altitudinem usquè pinguisimi lani profundissimi maris; a montium super-

borum supercilio, ad humillimam vallium curvitatē; ex utroque polo; a Gadibus ad auroram, omnia videntur quasi creata utilitati vel jucunditati hominis, sed hominis cui integra sanitas. Si fateſcit, quanta mutatio! advolant faſtidia, naſcuntur anxietates, niunt cuncta ſupplicium. Tunc fruſtrā reſurgunt veris amoeni dies: fruſtrā ſole non ampliùs obliquo, Zephiri jam frigora minuunt, veſtitur humus recentemque fundit fragrantiam: tunc fruſtrā ridentibus agris, turgeſcente ſinu ſeſe explicat plantullula: tunc fruſtrā tinnit avis, fruendis cubilibus volitanti inſtat ſtipulæ, hymœneaeque parantur. Hæc omnia, hæc verè neceſſaria ſilent dolenti. Illi ſlebile ſepulcrum natura. Optatæ æſtatis utilitas, ſeracis autumnſ divitiæ, domeſtica hyemis gaudia, omnia lædunt; cum denegetur uſus urgent deſideria. Studiorum, contemplationis, mutuæ ſocietatis fugiunt illecebræ. Tu quoque ô ſancta amicitia! ô tu proborum voluptas, tua minuuntur incantamenta! ut ſentiaris, animus integer vix ſufficit, ægro-tanti exhauritur. Nullum majus infortunium. Quam optinè ſanitatis pretium arguit! Hæc liberalitate cœleſti dignius donum. Meritò prima infantie gratia, primum decus juvenutis & adulti, unicum ſolamen ſeneſcutis: vivificante aurâ recreat orbem. Invigilans vitæ temporis clepſamidiſ properans tabulum ſpiſſat. Orci fauces occludens, immortalitem hominibus concederet certè: ſed cheu! vitrea, quam facilè frangitur!

I I.

CORPUS incolume tanti cum ſit momenti ſervare, nixis viribus conatur hygieine, uſuque legitimo & debito rerum non naturalium metam aſſequitur. Has inter magni faciendæ pathematum mentis conſideratio. Aliis ſolis incaſſum tentaretur valetudinem tueri. Mente læſa, corpus pati neceſſum eſt. Duobus enim cum principiis, corporeo & ſpirituali, conſlaverit humanam compagem ſuprema Numinis voluntas, hæc religavit adorandâ manu, ita ut agatur unum altero agente & viciffim. Ad optimum requiritur actioni æqualis reactio, & ex illâ æquabilitate ſtabilitur ſalutare æquilibrium. Imperium autem arripiente alterutro ſupervenit diſcordia, ruit conſenſus, inſtant morbi. Hinc non ſat laudanda illa axiomata. *Aurea ſapientis mediocritas. Medio tutiſſimus ibis. In medio virtus, &c. &c. &c.* Hiſce principiis addiſtis mercedem blandam ſpondet ars appollinaris, faciliorem nempe ſanitatē. Ut acquiratur, tranquillitatem animi corporiſque mutuam quietudinem preſcribit. Sciât igitur vitæ feliciſ amans, quæ ſit ei tutior calcanda via. Invitante medicinâ, ſapientiæ leges ſequatur, probum imitetur. Cum eo bonum in virtutibus, malum in immodicis reponat. Cum eo tacitos ſinat ire dies, & ſi ſit in terris, veram felicitatem veram ſanitatē obtinebit.

I I I.

A Seneca probitas definiſtur virtus quæ nullum niſi honeſta bonum, nullum malum niſi turpia cenſet. Sanitas verò cum ſit æquilibrium functionum, eâ vivendi nonnâ protegi debet, quæ exceſſibus adverſans, nulla ſuſcipit niſi temperata; peſſum dabitur è contrâ, quoties immodicis torquebitur mens in corpore agitato, ſive corpus à mente quaſſatâ. Indè tam neceſſaria, tam laudabilis optimæ valetudini moderatio: hujſce vero ſida it comes

probitas. Si dubites, probum inquire, res affulgebit. Haud difficili labore dignosces! hunc morum placida temperies distinguit. Vultu puro puriorem mentem gerit. Ne regatur, regit. Lætus sorte suâ, quod fatis, non amplius, optat. Non sibi, aliis quasi vivit. Cum Actæo fene, bonos tantum beatos, improbos infelices existimat. Quid dicam, de nemine judicans, fratrum turpitudines junctis pervidet oculis, suas vero lynceis. Amicorum vitiis velum prætendit officiosa charitas. Sic avaritia mutato nomine fit æconomia: jactantia dicitur concinnitas, temeritas fortitudo, imbecillitas prudentia. Gula fami, protervitas temperamento, lascivitas constitutioni tribuitur; omnibus ignoscit probus. Parvo contentus, nedum illi vitæ tumeant luxuriôsæ necessitates, unde tot malorum origo, ad minimum contrahit. Cunctis utilis de se parum curat. Opes illius, flammis non pereuntes, enatantes naufragio, res benæ gestæ. His dives, quid sibi conveniat supremo Numini relinquit expendere. Hinc non evehunt secunda, non adversa demittunt. Per omnia bona versatûs, omnibus malis jactatus, æqualis in magnâ inæqualitate. At eximiâ in virtute merces. Curis non exeditur: non exagitur cupiditatibus; puri dies, noctes blandæ, dormienti, molle pulvinar recta conscientia. Vita, amois inter flores leni cursu fluens. Hilaris in infantiâ, firma in mediâ ætate, sana etiam in senectute retardatâ. Virtutibus semper obtemperavit probus. Suspensio mortis gladio, in morte legem non pœnam videt. Spes manet, cum vate philosopho in corde susurrat: *Non omnis moriar*. Nunc, cur valet in sanitate probitas? Motu assiduo conteruntur adamantinâ soliditate corpora. Quid mirum est humanum corpus non solum facilius ægrotare, imò citius fato fungi quando in frequentioribus concussionibus cietur? Quid mirum, è contrâ, melius ac diutius vitale flum elongari, si placidiûs & energiâ æqualitèr continuatâ ducatur? Subsulcus morbos & mortem accersunt. Sanitas & vita uniformi tenore custoditur. Teretia probis, nodosa malis flamina Parcæ neunt. Tranquillæ virtuti conceditur valetudo, procelloso scelerei ægritudines veniunt.

I V.

SERENA luce labuntur Sapientis dies: quantum autem fluctuans improbi vita! Immodicis gaudens, semper fertur in opposita. Si non supersticiosus, sit sacrilega: si non avarus, dissipat: superbè tumet, aut fordidè repit: temerè irascitur, vel ignavè labat: dolosè decipit, sive pellucidâ fide arcana pandit. Cupiditatibus servit turpissimis: pessima rapiunt vitia, rapiunt libido, gula, avaritia, ambitio, &c. &c. Libidinoso incensus ardori, nefandis ignibus incandescit animus: blandæ amicitiaæ voluptates nec sentit, nec curat: amplexatur foeda, & in sordidam Venerem ruit totus. Gulæ deditus, in ventre unicam vivendi causam noscit: modico & sapiente nunquàm contentus apparatu, diro morborum agmine parùm exteritus, etiâ sub discrimine mortis, orbem, si daretur forberet. Male suadâ consecus auri cupidine, inter divitias eget: nummis inhians præ timore siccat; terrâ defodit; feras & pessulos opponit latronibus: Tantalus alter, in amne sitit, incubans thesauro fame pascitur. *O stulte! potietur hæres*. Ambitione perditus vesanâ, agitatus invidiâ, in corde æstuat: aliorum bonis marcescit: ut usurpet, nihil facinus. Parentes, amicos, socios ignorat, perdit: intereâ, fervescunt in toto corpore venena, ossa & medullas rodunt, spumant circâ jecur ulcerosum. Luem undiquè spargit improbus: ubique nocet: ipse victima sibi. In-

4

sonnes patitur noctes, edaces exfuscitant curæ. Aspicias! Albus in ore timor in livido corpore macies, dubiis oculis aut tempestatem internam monstrat, a serenitate arte mentitur. Jura cœli nulla sunt improbo. Equi contemptor, superos spernit testes: ficto vultu, ficto corde, duplici linguâ, irridet legibus, fidem violat. Quid verò de recenti flagitio sentire pures? Nummis flecti nescia judex assidet conscientia, nusquam deserit. In pectore poenis foecundo furit vultur, nulla quies. Hinc, cur impio assidue anxietates? cur ad omnia fulgura pallet? *perfidum dixit sacramentum: O diris devovendum caput! Sed meliora precor; virtutem videat, intabescatque relictâ.*

Quid plura? de portentosis sileamus. In tantâ animi improborum discordiâ, in reciproco corporis tumultu sanitas impossibilis.

V.

ITAQUE, si probus placidè percurrat vitale spatium, dum improbus avaritiâ pallet, libidine uritur, ambitione torquetur, &c. &c. Si probus perpetua pax, dum nocivis continuo præliis jactatur improbus; quid vetat ut probitatem habeamus tanquam sanitati perutilem? Sed objicientium strepit auribus vox unanimis. Conclamat: Sunt nefandi homines qui velut increpantur sceleribus, fruuntur quæ diis iratis. Offeruntur exempla. Quid ad nos? Mithridates gradatim venenatis assuevit viscera; num ideo pro alimentis succi lethales? Haud aliter, scelere saginatus, à teneris consuevit improbus. Longâ impunitate allestus, contrâ lacerantes conscientiae ungues callo induravit pectora. Sic vanescit objectio. Insuper probitate solâ, sicut ex unico fonte, non dimanat sanitas. Concurrent alia & innumera. Instant quidam Pseudo-Philosophi. Probitatem gravem esse & nocivam obganiunt, quatenus inditis naturâ cupiditatis opponatur. Facillima responsio. Naturæ amica nedum felicitati hominum noceat, certè favet. Intemperata vituperat, moderata verò præcipit. Tandem, ad finem festinantes addamus. quod etiam si evidens omnino nostra non constaret sententia nihilominus laudabilis; si quidem mercede pretiosissimâ virtutes suadeat. Veritatis autem typo adornatur, quanto acceptabilior.

Ergo sanitati Probitas.

Proponebat Parisiis ANTONIUS - JOSEPHUS-VICTOR LENDORMY-LAUCOUR, Mondiderinus, Doctor Medicus Remensis, necnon Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, Theosop Auctor.
A. R. S. H. 1781. AB OCTAVA AD MERIDIEM.